

10 Usinik angallassineq

Usinik angallassineq pillugu kapitalimi aallarniutaasumi immikkoortut pingaernerit sisamat aallunneqarput. Immikkoortoq 10.1-imi tamatuma misissueqqissaarfigineqarnerani killiliussat Isumalioqatigiissitap nassuiaatigai. Immikkoortoq 10.2 tamatumunnga nangissutitut pissutsit tunngavissallu tamakkiinerusut, usinik angallassinermut atatillugu immikkooruteqartut takussutissiorneqarput. Immikkoortoq 10.3 isertitaqarfiunerusinnaasunut, umiarsualivimmi atortut pitsaanerulerpata inuiaqatigiit kalaallit pissarsiaqarfigisinnaasaannut tunngasuvoq. Kiisalu immikkoortoq 10.4 illoqarfiit nunaqarfiillu pioreersut avataaniittuni umiarsualivinnut, tassalu aatsitassarsiornermut assigisaannullu atatillugu umiarsualivinnut tunngasuvoq.

Usinik angallassinermut atatillugu ajornartorsiorfiusut kapitalini 11-miit 13-imut misissueqqissaarfigineqarput. Kapitali 11-mi Nuup umiarsualiviata allilerneqarsinnaanera misissueqqissaarfigineqarpoq. Nuup umiarsualivia ullumikkut Kalaallit Nunaanni Imarpik ikaarlugu umiarsuarnut talittarfittut qitiuvoq, taamaattumillu Imarpik ikaarlugu angallannermi umiarsualivittut pingaarnertut atorneqarluni. Kapitali 12-imi Sisimiuni umiarsualiviup allilerneqarsinnaanera misissueqqissaarfigineqarpoq. Kiisalu kapitali 13-imi nunami umiarsualivinni allani ajornartorsiutaasut nassuiarneqarput.

10.1 Usinik angallassinermut atatillugu Isumalioqatigiissitap suliarnik killiliinera

Immikkoortoq 2.5-imi taaneqartutut Assartuussineq pillugu isumalioqatigiissitap suliani nunaqarfinnut nassiussanik sullissinermut, kiffartuunneqarnissamik isumaqatigiissut tunngavigalugu Royal Arctic Bygdeservice-mit isumagineqartumut killilerpai. Aammattaaq immikkoortoq 2.5-imi taaneqartutut suliassaqarfinmi tassani kiffartuunneqarnissamik isumaqatigiissutit, 1. januar 2011 aallarnerfigalugu ukiumi 20-ni atuuttussat tunngavigalugit sulisoqarnera tamatumunnga tunngaviuvoq. Isumaqatigiissummi tassani ilaatigut umiarsuarnik nunaqarfiliartaatinik sullissisussanik nutaanik pisinissaq pineqarpoq.

Tamatuma saniatigut erseqqissaatigineqassaaq, umiarsualivinni ingerlatsinikkut aserfallatsaaliuinikkullu unammilligassat aningaasaliissutinut sinaakkusiussanut, kiisalu sanaartugassanut minnerusunut, tassungalu ilanngullugu atortunik nutaanik kissaateqarnermut naleqqiunneqarnissaat Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap ilaatinngimmagit.

10.2 Pissutsit nalinginnaasut aamma usinik angallassinermik misissueqqissaarnerni tunngaviusut

Illoqarfinnut nunaqarfinnullu usinik angallassinerni tamangajammik imaatigut ingerlanneqartarput, taamaattumillu usinik angallassinerni misissuiffigineqarnerani nunap iluani umiarsualiviit qitiusorujussuarmik inissisimapput. Matuma kinguliani umiarsualiviit angissusii, kiisalu umiarsualiviit aqqusaarlugit usit angallanneqarneri tikittarnerillu naatsumik takussutissiorneqarput.

Illoqarfinni umiarsualivinni maannakkut pissusiusut

Takussutissiaq 10.2.1-imi illoqarfinni umiarsualivinni pissutsit takussutissiorneqarput, nunap immikkoortuinut agguarlugit. Tassani takuneqarsinnaavoq umiarsualiviit pisinnaasamikkut taamatullu umiarsualiviit nunatamikkut assigiingitsorujussuusut. Umiarsualivinni nunataanilu pisinnaasat takussutissiaq 10.2.1-imi pissutsit sisamat atorlugit takutinneqarput: itissuseq, talittarfimmi umiarsuit takissusiisa annerpaaffissaat, umiarsuit containerersortut TEU-nngorlugit uuttorlugit angissusissaat

aamma nunataani pisinnaasat TEU-nngorlugit uuttorlugit angissusissaat.¹⁹⁰ Umiarsualiviit amerlanersaat 7 meterinik itissuseqarput, talittarfiillu 110 meterit sinnerlugit takissuseqarput. Umiarsualiviit tallimaannaat umiarsuarnit containerersortunit 700 TEU-nit annerusunilluunniit taliffigineqarsinnaapput, aammalu Nuup umiarsualivia kisimi umiarsuarnit containerersortunit 1000 TEU-t sinnerlugit angissusilinnit taliffigineqarsinnaalluni. Nuummi umiarsualivik takuneqarsinnaasutut umiarsuarnit containerersortunit 1500 TEU-t tikillugit angissusilinnit taliffigineqarsinnaavoq. Kiisalu takussutissiaq 10.2.1-imi takutinneqarpoq, taamaallaat sumiiffinni marlunni umiarsualiviup nunataa 1000 TEU-t sinnerlugit pisinnaasaqartut, tassalu Aasianni Nuummilu.

Takussutissiaq 10.2.1 Illoqarfinni umiarsualivinni pissutsit

Illoqarfik	Nunataani pisinnaasat, TEU	Itissusaa, meter	Talittarfinni umiarsuup takissusissaa annerpaaq, meter	Umiarsuup angissusaa, TEU
Avannaani nunap immikkoortua				
Aasiaat	1500	7	150	750
Qasigiannugit	290	7	150	750
Ilulissat	300	7	113	550
Qeqertarsuaq	-	-	-	-
Uummannaq	60	3,5	80	100
Upernavik	300	7	113	550
Qaanaaq ^a	-	-	-	-
Kangaatsiaq ^b	-	-	-	-
Qeqqani nunap immikkoortua				
Paamiut	150	7	113	550
Nuuk	1800	10	175	1500
Maniitsoq	350	7	113	550
Sisimiut	500	7	150	750
Kujataani nunap immikkoortua				
Nanortalik	50	7	113	550
Qaqortoq	450	7	113	550
Narsaq	200	7	150	750
Tunumi nunap immikkoortua				
Ittoqqortoormiitc	-	-	-	-
Tasilaq	200	7	113	550

- Qaanaami umiarsualivivimmik soqanngilaq.
- Kangaatsiami umiarsualivik taamaallaat umiarsuarnit nunaqarfiliartaatinit sullinneqarpoq.
- Ittoqqortoormiini talittarfik minnerusoq pigineqarpoq, kisiannili illoqarfiup sullinneqarnerani nunnigussissut atorniarlugu RAL aalajangersimavoq.

Najoqqutarisaq: Paasissutissat RAL-imit aamma Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfinnit pissarsiarineqartut.

Sumiiffinni arlalinni sikoqassuseq imaatigut angallannermut killiliisarpoq. Sisimiut avannaani Qeqertarsuup Tunuani umiarsualiviit aasaanerani maajip qiteqqunnerata missaaniit novembarip qaammataa tikillugu imaatigut angallavigineqarsinnaapput, kiisalu kitaani sinerissap avannarpassinnerusortaa aasaanerani piffissami sivikinnerusumi taamaallaat

¹⁹⁰ TEU tassaavoq Twenty-foot Equivalent Units, aammalu TEU ataaseq containerip 20 fodinik angissusillip angeqqatigaa.

angallavigneqarsinnaalluni. Kitaata sineriaani avannamut Sisimiut tikillugu ukioq kaajallangajallugu sikoqarneq ajorpoq. Upernaajunerani aammalu aasaanerani piffissap ilaani Kalaallit Nunaata kujataani Tunumiit sikorsuit pitarunneranni umiarsualiviit mattussaasinnaapput. Tunumi umiarsualiviit aasaanerani sikut pissutaallutik piffissami sivikitsuinnarmi imaatigut angallavigneqarsinnaasarput.

Umiarsuit tikittarnerat

Imarpik ikaarlugu angallannermi umiarsuit containerersortut atorineqartarput. RAL-ip umiarsuaataanit annerit tassaapput Nuka aamma Naja Arctica, tamarmik immikkut 700 TEU-nik annertussusillit. Umiarsuit Imarpik ikaarlugu angalasartut taakkua ullumikkut Kalaallit Nunaanni umiarsualivinnut sisamanut tikittarput (Narsaq, Nuuk, Sisimiut aamma Aasiaat) Irena aamma Mary Arctica, 400 aamma 500 TEU-nik annertussusillit aamma RAL-imit Imarpik ikaarlugu angallannermit atorineqarput. Umiarsuit taakku umiarsualivinnut matuma siuliani taaneqartunut, kiisalu Nanortalimmut Tasiilamullu tikittarput. Umiarsualiviit sinneri umiarsuit feederersortut aamma/imaluunniit umiarsuit nunaqarfiliartaatit atorlugit sullinneqarput.

Takussutissiaq 10.2.2-mi illoqarfinni umiarsualiviit assigiinngitsut umiarsuarnit usinik assartuisunit qanoq akulikitsigisumik tikinneqartarnersut takutinneqarpoq.

Takussutissiaq 10.2.2 Illoqarfinnut usinik assartuinnermi umiarsuit tikittarnerat

Illoqarfik	Imarpik ikaarlugu angalaney	Feederersorluni angalaney
Avannaani nunap immikkoortua		
Aasiaat	Sap. ak. 1 ^b	-
Qasigiannguit	-	Piffissat ilaanni
Ilulissat	-	Sap. ak. 1 ^b
Qeqertarsuaq	-	-
Uummannaq	-	-
Upernavik	-	-
Qaanaaq ^a	-	Ukiumut 2 miss.
Qeqqani nunap immikkoortua		
Paamiut	-	Sap. ak. 1
Nuuk	Sap. ak. 1	Sap. ak. 1
Maniitsoq	-	Sap. ak. 1
Sisimiut	Sap. ak. 1	Sap. ak. 1
Kujataani nunap immikkoortua		
Nanortalik	Qaammammut 1 miss.	Sap. ak. 1
Qaqortoq ^c	-	Sap. ak. 1 ^b
Narsaq	Qaammammut 1 miss. ^d	Sap. ak. 1
Tunumi nunap immikkoortua		
Ittoqqortoormiit		Ukiumut 2
Tasiilaq	Ukiumut 5 miss.	Ukiumut 2

a. Umiarsualivivimmik peqanngilaq, taamaallat tikittarfeqarluni.

b. Piffissami sikoqanngiffiusumi.

c. 2010-miit Qaqortoq umiarsuarnit Imarpik ikaarlugu angalasartunit tikinneqartarunnaarpoq, tak. RAL-ip 2010-mut angalanissanut pilersaarutaa pingaarneq.

d. RAL-ip 2010-mi Narsap tikinneqartarnera pingaartumik umiarsuarnit feederersortunit tikinneqartalersillugu allanngortippaa, umiarsuit Imarpik ikaarlugu angalasartut akuttunngitsumik sikorsuaqarnerani kinguaattoortarmata, tak. RAL-ip 2010-mut angalanissanut pilersaarutaa pingaarneq.

Najoqqutarisag: RAL-ip 2010-mut angalanissanut pilersaarutaa pingaarneq, 1. juli 2010-mi atuutilersog.

Kalaallit Nunaata kujataa maajimiit agguustimut sikorsuarnik akornuteqartarpoq, taamaalineranilu umiarsuit Imarpik ikaarlugu angalasartut akuttunngitsumik illoqarfinnut tikissinnaaneq ajorput. Piffissami tassani Nuuk umiarsuarnut feederersortunut sikusiorsinnaassuseqarnerunut ajornannginnerusumik sikusiorsinnaasunut usilersoqqinnermut atorneqartarpoq.

Nassiussat amerlassusaat

Takussutissiaq 10.2.3-mi umiarsualivinni assigiinngitsuni containerit tiguneqartut nassiunneqartullu TEU-nut naatsorsorlugit amerlassusilerlugit nassiussat amerlassusaasa oqaluttuarisaanermi ineriartornerat takussutissiarineqarpoq.

Tabel 10.2.3 2000-imiit 2009-mut containerit tiguneqartut nassiunneqartullu (TEU), umiarsualivinnut agguarlugit

Ukioq	Ilulissat	Maniitsoq	Nanortalik	Narsaq	Nuuk	Paamiut	Qaqortoq	Qasigiannguit	Sisimiut	Tasiilaq	Upernavik	Uummannaq	Aalborg	Aasiaat	Katillugit
2000	4.529	5.572	N.a	2.215	42.779	2.404	5.209	1.937	11.566	888	365	249	41.935	8.509	128.157
2001	4.045	3.781	1.373	2.224	45.044	2.539	4.627	1.548	9.983	654	263	299	40.624	7.171	124.175
2002	4.691	4.131	1.314	2.264	48.914	2.170	4.366	1.526	9.911	800	225	220	45.562	7.772	133.866
2003	4.846	3.547	1.216	3.515	46.717	2.164	3.994	1.572	10.180	772	183	254	46.345	8.139	133.444
2004	4.952	3.356	1.562	4.046	55.397	2.947	4.454	1.535	10.382	703	372	303	47.292	8.774	146.075
2005	5.420	4.614	1.689	3.998	53.367	3.746	5.826	1.867	13.856	1.847	479	387	56.382	9.697	163.175
2006	5.541	5.750	1.189	3.909	65.084	5.099	6.486	1.080	14.941	1.858	309	158	56.463	11.598	179.465
2007	5.492	5.802	1.387	3.880	63.979	5.242	5.483	1.536	15.484	1.873	293	441	55.870	12.440	179.202
2008	5.969	5.734	1.353	3.779	67.847	4.704	5.519	1.719	15.931	1.528	408	413	57.511	14.476	186.891
2009	5.556	5.161	1.213	4.009	60.133	3.401	5.319	1.776	13.645	1.537	293	519	54.727	14.901	172.190

Nassuiaat: Akunniffiusuni containerit umiarsualivinni akunniffiusuni containerit tiguneqartut nassiunneqartutullu ilanngunneqarput.

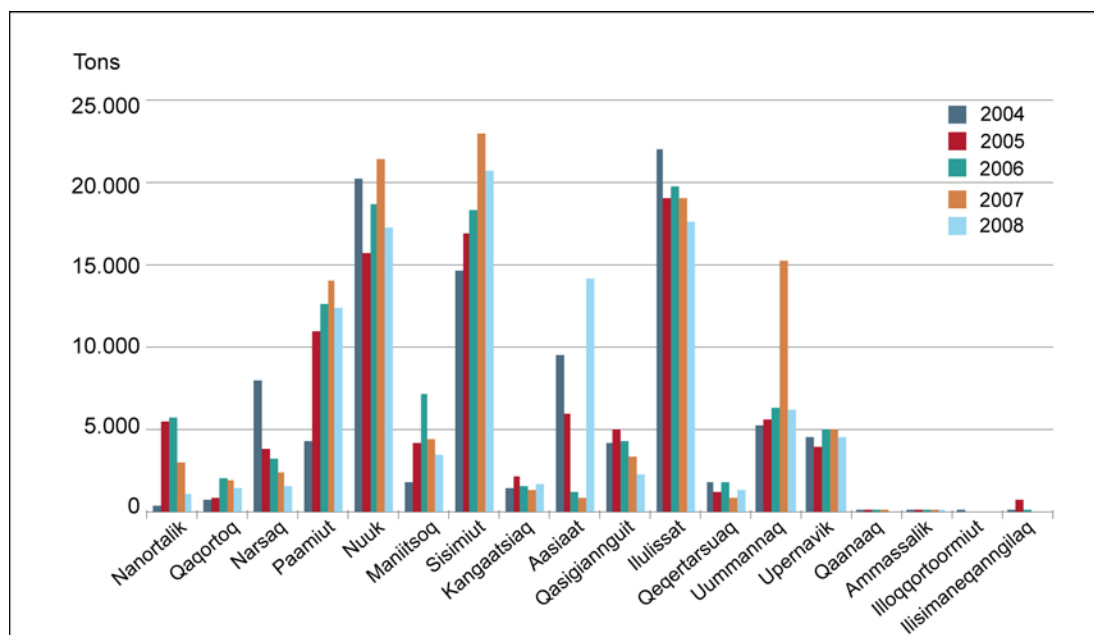
Najoqqutarisat: Royal Arctic Havneservice.

Takussutissiaq 10.2.3-mi containerit tiguneqartut nassiunneqartullu, Royal Arctic Havneservice-mit suliarineqartut TEU-nut naatsorsorlugit amerlassusaat takutinneqarput. Akunniffiusuni containerit umiarsualivinni akunniffiusuni containerit tiguneqartut nassiunneqartutullu ilanngunneqarput. Containerit TEU-nngorlugit tiguneqartut nassiunneqartullu Aalborgimut naleqqiullugu Nuummi amerlanerunerat tamatumunnga pissutaasunut ilaavoq.

Takussutissiaq 10.2.3-mi ukiut tallimat arfinillilu kingulliit ingerlanerini containerit suliarineqartut taamaallaat Nuummi, Sisimiuni, Aasiannilu amerliartorsimasut takutinneqarpoq.

Aalisakkaat aamma umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut

RAL-ip umiarsuaasa tikittarnerisa saniatigut aamma aalisariutit/kilisaatit, umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut aammalu AUL-ip umiarsuai umiarsualivinnut tikittarput. Ilusiliaq 10.2.1-imi 2004-miit 2008-mut umiarsualivinnut assigiinngitsunut aalisakkaat qaleruallillu tulaanneqartut takutinneqarput.

Ilusiliaq 10.2.1 Umiarsualivinnut assigiinnngitsunut aalisakkat qaleruallillu tulaanneqartut, 2004 - 2008.

Najoqqutarisaq: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik. Kisitsisitigut paasissutissaasivik.

Ilusiliaq 10.2.1-imi aalisakkat qaleruallillu tulaanneqartut 2004-miit 2007-imut amerlisimariarlutik, ataatsimut isigalugu 2008-mi ikilisimanerat takutinneqarpoq. 2007-imi katillugit 118.000 tonsit missaanniissimapput, kiisalu 2008-mi 109.000 tonsit missaanniissimallutik. Sisimiut, Nuuk aamma Ilulissat amerlassutsinik uuttuinnermi aalisarnermut umiarsualiviit annersaraat.

Takussutissiaq 10.2.4-mi umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut Kalaallit Nunaanni umiarsualivinnut tikittartut 2006-imiit 2008-mut amerleriangaatsiarnerat takutinneqarpoq. Umiarsualiviit tikiinneqarnerpaat tassaapput Kangerlussuaq, Ilulissat aamma Sisimiut, tulleriaarneri malillugit taaneqarlutik.

Takussutissiaq 10.2.4 2006-imiit 2008-mut umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut umiarsualivinnut assigiinngitsunut tikittarnerisa amerlassusaat

Tikiffiusoq	2006	2007	2008
Kangerlussuaq	30	44	55
Ilulissat	25	28	45
Sisimiut	16	29	36
Nuuk	22	20	31
Uummannaq	4	14	25
Qaqortoq	13	18	22
Qeqertarsuaq	2	14	20
Ittoqqortoormiit	14	6	15
Narsarsuaq	14	6	13
Ukkusissat	1	14	13
Nanortalik	5	2	8
Qaanaaq	4	7	8
Tasiilaq	2	8	6
Itilleq	1	14	4
Upernavik	2	5	4
Siorapaluk	0	0	2
Umiarsualiviit allat ^a	21	25	22
Katillugit	176	254	329

a. Matumani umiarsualiviit allat taaneqartut tassaapput Igaliku, Ivittuut, Kullorsuaq, Narsaq, Pituffik, Paamiut, Saqqaq, Aasiaat, Arsuk, Kangilinnguit, Qasigiannnguit, Qassarsuk, Upernavik Kujalleq, Aappilattoq, Alluitsup Paa, Kuummiut, Maniitsoq aamma Savissivik.

Najoqqutarisaq: Kalaallit Nunaanni Takornariaqarnermut Inuussutissarsiornermullu Siunnersuisoqatigiit (Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup tikittunut allatugai tunngavigalugit, Umiarsualivinni ullorsiutit).

Umiarsualivinni suliat annertussutsimikkut ineriartornissaannut naatsorsuutigisat

Oqaluttuarisaanermi umiarsualivinni suliat annertussutsimikkut ineriartornerat matuma siuliani naatsumik nassuiarneqarpoq. Kisiannili siunissami suliat annertussutsimikkut ineriartornissaasa pingaarnerutinneqarnissaat Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitami siunertarineqarpoq. Kapitalini 11-miit 13-imut Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap tamanna pillugu missiliuinerminni tunngavigisimasai suunersut nassuiaatigineqarput.

Aserfallatsaaliuineq

Umiarsualivinni aqutsinerminni aserfallatsaaliuinerminu ”Namminersornerullutik Oqartussat umiarsualiviutaasa sanaartorneqarnerat, aserfallatsaaliorneqarnerat ingerlanneqarnerallu il.il. pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 4, 29. oktober 1999-imeersoq”, kiisalu ”Namminersornerullutik Oqartussat umiarsualiviutaasa sanaartorneqarnerat, aserfallatsaaliorneqarnerat ingerlanneqarnerallu il.il. pillugu Inatsisartut peqqussutaat allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 27. marts 2006-imeersoq” tunngavigineqarput.

Illoqarfinni nunaqarfinnilu umiarsualivinnik aserfallatsaaliuineq Namminersorlutik Oqartussani Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfimmit aqunneqarpoq. Umiarsualivinnik aserfallatsaaliuinermit aningaasat kontomit pingaarnermit uannga akilerneqartarput: 73.02.01 Umiarsualivinnik aserfallatsaaliuineq. Tamatumunnga ukiumoortumik aningaasaliissutaasartut ukiumi kingullerni 14-18 mio. koruunit akornani amerlassuseqartarput, tak. takussutissiaq 10.2.5.

Takussutissiaq 10.2.5 2003-miit 2010-mut Aningaasanut inatsit aqputigalugu umiarsualivinnik aserfallatsaaliuinnermut aningaasaliissutit

Ukioq	Aningaasaliissutit, mio. kr.
2003	14,8
2004	14,8
2005	14,8
2006	15,0
2007	16,7
2008	15,5
2009	17,2
2010	17,7

Najoqqutarisaaq: Namminersorlutik Oqartussat Aningaasanut Inatsisaat.

Namminersorlutik Oqartussat umiarsualiviutaanni siunertaq pingaarneq tassaavoq, nassiussanik tigooqqaaneq nassiussuinerlu, aalisarnermik inuussutissarsiuteqartunik sullissineq kiisalu imaatigut ilaasunik angallassinermi sullissineq. Taamaattumik umiarsualiviit aserfallatsaaliorneqarnerini umiarsualivinni siunertat pingaarnerit sapinngisamik pitsaanerpaamik naammassineqarnissaat siunertarinearpoq.

Aserfallatsaaliuinnermi siunertanut pingaarnernut taakkununga naleqqiullugu suliassat tulleriaarneqartarnerisa saniatigut, suliassat aamma nunap immikkoortui kisiisa eqqarsaatigalugit sapinngisamik naleqqunnerpaamik suliarineqartarnissaat anguniarneqartarpoq. Tassalu ukiuni ataasiakkaani nunap immikkoortuini pilersaarusiortoqartarpoq, taamaalilluni ukiut ilaanni suliassat amerlasuut soorlu Tunumi suliarineqartarlutik. Ukiumi tulluuttumi Kalaallit Nunaata kujataani umiarsualiviit aallunneqarsinnaapput, tassalu suliassat taamatut ingerlanneqartarput. Tamatumani ilaatigut inuussutissarsiutigalugu aqpartartut pisinnaasaasa killeqarnerat tunngavigineqartarpoq, kiisalu nunap immikkoortuisa ataasiakkaarlugit aallunneqarneranni aningaasat pitsaanagerusumik atorineqarnissaat isiginiarneqartarluni.

Aserfallatsaaliuinnermut aningaasat umiarsualivinnut 185-inut, tassalu talittarfinnut, tulattarfinnut, sapusianut, puttasunut, pituffeqarfinnut puttasunut il.il. atorineqartussaammata, aningaasaliissutaasunit amerlanerujussuit aserfallatsaaliuinissamut pisariaqartinneqarput. Aserfallatsaaliuinnermi kinguaattoorutit 80 mio. koruunit missaannik naleqassasut, Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfimmit nalilerneqarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat talittarfiutaasa saniatigut talittarfinnik allanik peqarpoq. Assersuutigineqarsinnaapput umiatsiaararsorlutik aalisartunut sunngiffimmilu sammisaqartunut talittarfiit, Polaroi/Kangerluarsoruseq talittarfiit, tulattarfiit, orsersortarfiit eqqaanni naaralaartitsiviit naleqqallu nalunaqutaat aammalu talittarfinni amoorutit assigiinngitsut. Taakku kommuninit, nuannaariartaatinik angallatillit peqatigiiffiannit ingerlatseqatigiiffinnillu, taakkunungalu ilanngullugu KNI / Polaroi-imit pigineqarput ingerlanneqarlutillu.

Umiarsuit usinerannut piffissap nalilerneqartarnera

Piffissamik naliliisarneq suliassat inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutissanik Isumalioqatigiissitap naliliisarnernut nalinginnaasumik ilaatinneqartarpoq. Takussutissiaq 10.2.6-imi uuttuummut ataatsimut akit, usinik umiarsuarmik assartuinnermut atorineqartut takussutissiorneqarput. Uuttuummut ataatsimut akinit piffissamillu atorineqartumit suliamut taassuminnga – takussutissiaq

10.2.6-imi immikkoortunut agguarlugu – Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap usinik umiarsuarmik assartuussinermi piffissamik naliliineranut ilaatinneqarpoq.

Takussutissiaq 10.2.6 Uuttuummut ataatsimut akit, usinik umiarsuarnik assartuussinermut piffissap nalingata naatsorsorneqarneranut atorneqartut

2005-mi akit	Uuttuut ataaseq	Nassiussat, imaatigut
Angalanermi piffissaq	Kg-mut kr./time	0,012
Kinguaattoornermi piffissaq	Kg-mut kr./time	0,012
Aggiussinermut ornigussinermullu piffissaq	Kg-mut kr./time	0,012
Allamut ikinermut piffissaq	Kg-mut kr./time	0,005
Allamut ikinermut pillaaataasoq	Kr./allamut ikineq	0,012

Najoqqutarisat: TGB-CBA.xls kiisalu HEATCO, D5, p75-imit paasissutissat tunngavigalugit nammineerluni missiliuinerit.

Usinut umiarsuarmik assartorneqartunut piffissap nalinga nassiussanut allakkanullu timmisartumik assartorneqartunut piffissap nalinganut sanilliukkaanni (tak. takussutissiaq 5.2.2) takuneqarsinnaavoq, usinik umiarsuarmik assartorneqartunik naliusut appasinnerungaatsiartut atorneqarsimasut. Tamatuma takutippaa nioqqutissat ataatsimoortut allat timmisartumik assartuussinermut sanilliullugu umiarsuarmik assartorneqartarsimasut. Nioqqutissat umiarsuarmik assartorneqartut kg-mut nalingat nalinginnaasumik nassiussanit timmisartumik assartorneqartunit appasinnerujussuusarpoq, taamatullu aamma atasinnaassusiat amerlanertigut sivisunerusarluni.

Takussutissiaq 10.2.6-imi akit taaneqartut najoqqutarisami allassimasutut 2005-imi akiupput. Akit taakku 2010-mi akinut missiliorneqarnerat takussutissiaq 5.2.1-imi aamma 5.2.2-mi missiliorneqartut assigaat.

Silap pissusaata allanngorneri

Isumalioqatigiissitap isumaa malillugu piffissap misissuiffiusup iluani umiarsualiviit ilusaannik tunngaviusunik allanngortitsisussanik umiarsuit teknologi eqqarsaatigalugu nutaalliorfiususaa ngillat.

Kisiannili maannangaaq nunap iluani umiarsualiviit ilusaasa siunissamut ungasissumut eqqarsaatigineqarnerinut ilaattissallugit pingaaruteqarsinnaasunik silap pissusaanik allanngortoqarnissaa ilimagineqarsinnaavoq.

Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) siunissamut ungasissumut silap allannguutissaanut najoqqutassianik suliaqarsimavoq.

Siunissami ungasissorsuarmi 2080 tikillugu Kalaallit Nunaanni silap pissusaata annertuumik allannguuteqarnissaa naatsorsuutigineqarsinnaavoq, silaannaq kiannerujussuannngorluni isugutannerujussuannngorlunilu, tak. DMI-p nittartagaani Kalaallit Nunaanni silap pissusaata allannguutissaannut najoqqutassiaq. Tamatuma ilaatigut nassatarisaanik Sullualuk ammaannalersinnaavoq.

Sullualuup ammarnerani Kalaallit Nunaata kitaa sinerlugu aammalu Canada avannaqqullugu umiarsuit angalasinnaalissapput. Angallaviup taamaattup Imarpik ikaarlugu, aammalu Panamap ikerasaa aqqusaarlugu imaluunniit Amerikap kujataa kujaqqullugu Amerikap nunavittaata kitaa sinerlugu imaatigut maannakkut angallaviusut 4.000 km-it tikillugit naannerulersittusaa vai. Aamma angallavik Europap Japanillu, aammattaaq Suez-ip kangerluanik aqqusaarfusartup akornanni umiarsuit angallaviisa saniatigut toqqarneqarsinnaalissaaq.

Taamatut ammaaneq nunat tamat akornanni, aammattaarlumi periarfissaq taanna umiarsuarnik aqqusaartunik sullissinermut atorneqarluassappat Kalaallit Nunaanni umiarsuit angallannerinut pingaaruteqartorujussuusussaavoq.

Kisiannili Sullualuup ammarnissaa siunissami ungasissorujussuarmiittoq Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq isumaqarpoq, taamaattumillu tamatuma toqqaannartumik ilanngunnissaa pingaaruteqartissimanagu, taamaallaalli siunissami angallannerup ilusaani eqaatsumik aaqqiisinaanissap eqqarsaatigineqarneranut toqqaannangitsumik ilanngussimallugu.

Kisianni ukiualuit ikittut iluanni Qeqertarsuup Tunuata ukioq kaajallallugu imaatigut angallaviusinnaalernissaa pivusorpalaartut isumaqarfigineqarpoq. Tamatuma kingunerisaanik tamaani ilaasunik assartuussinerit ukioq kaajallallugu umiarsuit atorlugit ingerlanneqarsinnaalissaaq. Kiisalu umiarsuit assartuutit Kitaata sikorsuinit, ullumikkut Qeqertarsuup Aasiaallu akornanni tassangaannartumik matusisartunit akimmisinneqarnissartik ulorianartorsiorfiginagu Qeqertarsuup Tunuata qinnguani illoqarfinnut tikissinnaalissapput. 2011-mi Royal Arctic Line misiliilluni Qeqertarsuup Tunuani ukioq kaajallallugu angallassiniarpoq.

10.3 Umiarsualivinnik alliliinermi iluanaarutaasinnaasut

Immikkoortumi matumani umiarsualivinni atorlut pitsaanerulersinneqarpata inuiaqatigiit kalaallit iluanaarutigisinnaasaat nassuiaateqarfigineqarput.

Tunuliaqutaq

Talittarfinni nunataanilu pisinnaasat ataatsimut isigalugit umiarsualiviit arlallit tattoqilliuffiupput, tak. kapitali 11-13. Taamaattumik pisinnaasat annertusineqanngippata, inuiaqatigiit kalaallit suliassanit peerneqartunit imaluunniit piviusunngortinneqarsinnaanngitsunit pissarsiassarinnasat arlallit annaasussaavaat.

Matuma kinguliani takuneqarsinnaasussat sumi pisinnaasanik annertusititsinermi pissarsiassat tamakku piviusunngortinneqarsinnaassanersut siumoortumik aalajangerneqarsinnaanngilaq. Assersuutigalu tamanna Aasianni, Ilulissani, Nuummi imaluunniit Sisimiuni pisinnaassaaq. Kiisalu erseqqissaatigineqassaaq, pissarsiassanit annaaneqarsinnaasut missiliorneqarnerat annertuumik nalorninartortaarmat.

Avataani sulianut umiarsualivittut aallaavittut sulianit isertitat

Maannakkorpiak Kalaallit Nunaata imartaani uuliamik gassimillu misissuinissamut qalluinissamullu kisermaassisussaataaiffeqarluni akuersissutit 20-t nalunaarutigineqarsimapput, tak. kapitali 3. Sulianut taakkununga atorunik, inuttanik, taqussanik il.il. umiarsuarmik nassiussisarnissamut umiarsualiviit aallaavissat atorfissaqartinneqarput. Umiarsualiviit aallaaviit aningaasartuutit ikilisarniarlugit akuersissuteqarfiusuni qilleriveqarfinnut sapinngisamik qanittumi inissisimasussaapput.

Kisiannili umiarsualiviit aallaaviusut taamaattut – amerlanertigut sinerissap avataani sulianut umiarsualivittut aallaavittut taaneqartartut – inissisimaffissaannut tunngavissanik allanik aamma pingaartitsisoqarpoq, tassami umiarsualiviit aallaaviusut nunaminertanik atorunillu pisariaqartinneqartunik atugassaqarnissaaq kiisalu ulloq unnuarlu tikinneqarsinnaanissaat sullissisinaanissaallu pisariaqarpoq. Tamatuma saniatigut aamma illoqarfimmut ingerlalluatumut timmisartuussinermut, peqqinnissaqarfiup upalungaarsimaneranut, taquassanik pilersuisinnaaneranut, ajunaarnersuaqarnissaanut upalungaarsimasuutitaqarnermut il.il. tunngatillugu tikissinnaanissaaq periarfissaqassaaq.

Qillerinerit sapinngisamik pitsaanerpaamik tapersorneqarsinnaanissaat anguniarlugu nunap sikusanngitsortaani umiarsualivik aallaaviusoq minnerpaamik ataaseq pigineqartariaqarpoq. Sinerissap avataani sulianut umiarsualivimmik aallaaviusussamik kitaata sineriaani piareersaasoqanngippat, ingerlatseqatigiiffiit uuliasiorlutik misissuineramik suliaqartut nunami atortussanik pilerinartunik atugassiiffiusinnaanngitsuni sinerissap avataani sulianut umiarsualiviliornermi ineriartortitsinissamut aningaasaliinissamullu soqutiginnilersinneqanngitsoorsinnaassasut naliliisoqarpoq. Aarlerinartoqarnera pingaartumik, suliffissuaqarfiit sumiiffinnut allanut – assersuutigalugu New Foundlandimi St. Johnsimut Canadap kitaata avataani sulianut umiarsualivittut aallaavittut atorneqartumut - inissiinissaq, allatut inissiivissatut toqqaasinnaaneranniinneruvoq.

Umiarsualivik aallaaviusoq, sumiiffinnut kisermaassisussaatitaaffilimmik akuersissuteqarfiusuni 20-ni uuliasiorluni misissuinermi sullissisinnaasoq Kalaallit Nunaannut iluaqutaasussaavoq, tamanna taakkunani tunisassiornermut suliffissaqartitsinermullu iluaqutaasussaammat, tamatumalu kingunerisaanik akileraarutitigut isertitaqarfiusinnaassalluni.

Umiarsualivik aallaaviusoq taamaattoq inunnik quliniit 40-nik suliffissaqartitsisinnaassasq naliliisoqarpoq. Tamatuma saniatigut nunanit allanit umiarsuit pilersuisut tikittarneranni suliassaartoqalissaaq, kiisalu tamatuma nassatarisaanik najukkani suliffeqarfiit tunisaqarnerulernermikkut kaaviiartitaat amerlissallutik.

Tamatuma inuiaqatigiit aningaasaqarneranni nalingata naatsorsorneqarnissaa ajornakusoorpoq nalorninartortaarluni. Tamatumunnga pissutsit arlallit, soorlu suliffissaqartitsineq aammalu Kalaallit Nunaanni tunisassiornermi naliusut ilassutissaat, kaaviiartitat amerlinerinik pilersitsiviusussat apequtaassapput.

Assersuutigalugu tamakkiisumik suliassaqartitsisoqannginnera naatsorsuutigalugu sulisut ataatsimik ilaneqarpata, tamanna nunami tunisassiorneq isertitallu eqqarsaatigalugit minnerpaamik akissarsiatigut isertitat amerlinerinik kinguneqassaaq. Paarlattuanik 100 koruunit Kalaallit Nunaanni ikummatissamik pisinermut atorneqarpata, tamanna annertunerpaamik taakku ilaasa ikummatissamik tikisitsinermut toqqaannartumik tutsinneqannginneranik kinguneqassaaq.

Ukiumut akissarsiat agguaqatigiissillugit 300.000 koruuniuppata, aammalu inuit 25-t sulisorineqarpata, tassani suliffissaqartitsilernerinnaq isigalugu inuiaqatigiit aningaasaqarnerani isertitassat qaffaatissaat ukiumut 7,5 mio. koruuninut naatsorsorneqarsinnaapput.

Umiarsuarni sinersortitsilluni takornariartitsisarnermit isertitat

Umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisarnerat Kalaallit Nunaannut isertitaqaataasarpog. Siullermik Kalaallit Nunaanni umiarsualivinnik atuisinnaanarluni (talittarfimmut talilluni imaluunniit nunamut ikaassilluni) akitsuummik (umiarsualivimmut aamma sinersortaatitut ilaasunut akitsuummik) ilaasumut ataatsimut 525 koruuninik akiliisoqartussaavoq, akitsuullu umiarsualiviit qanorluunniit amerlatigisut Kalaallit Nunaanni tikiqqarneqarsut apequtaatinnagu akilerneqartussaalluni. Aappaattut umiarsuit piginnittui ilaasullu nunami kaaviiartitsisarput, nunami tunisassiornermut suliffissaqartitsinermullu, tamatumalu saniatigut inuiaqatigiit aningaasaqarneranni naliusunut iluaqutaasumik. Immikkoortoq 3.2-mi takornarianit kaaviiartitat assigiinngitsut GTE-mit paasissutissat tunngavigalugit naatsorsorneqarput. Tassani umiarsuarnut sinersorlutik takornariartitsisarput ilaasut unnuinermut, isumassorneqarnermut, angalaarnermut, tammajuitsussarsianut pisianullu annikitsunut aningaasartuutaat agguaqatigiissillugit 2.250 koruuninut naliliiffigineqarput. Tamatuma saniatigut umiarsuit taquassanut, orsussamut, imermut sullinneqarnermullu aningaasartuutaat annertussuligaanngitsut ilanngunneqarput. Maannakkorpiaq

taakkunannga kaaviiartitaasartut annertuujunngillat, umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut nalinginnaasumik Kalaallit Nunaata avataani taqussersortarmata.

GTE-p naliliinera malillugu Kalaallit Nunaanni umiarsualivimmi ataatsimi amerlanerusuniluunniit pisinnaasanik atortunillu alliliisoqanngippat, Kalaallit Nunaanni umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisarnerannik ineriartortitsinermut tamanna sunniuteqarnerlussinnaavoq. Ullumikkut umiarsualiviit arlallit pisinnaasamikkut ajornartorsiuteqarnerat, taamaattumillu umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut akuttunngitsumik talissinnaasannginnerat tassani eqqarsaatigineqarpoq. Taamaattumik ilaasunik nunamut ikaassisarnermi amerlanertigut umiarsualiviup iluaniit ikaartaat atorlugu nunami puttasunut ikaassuisoqartariaqartarpoq. Tamanna pissappat sila anoreqanngittariaqarpoq, tamannalu piffissamik atuiffiusarpoq, tamatumalu saniatigut tamanna ilaasunut utoqqarnut pitsorluttunullu pisariunerunerussinnaavoq angujuminaassinnaalluniluunniit. Umiarsuarnut sinersorlutik takornariartitsisartunut ilaasartut amerlanersaat utoqqalilersimasarput.

Maannakkorpiat Kalaallit Nunaat ukiumut umiarsuarnit sinersorlutik takornariartitsisartunit 30.000-it missaannik ilaasoqartunik tikinneqartarpoq. GTE-mit oqaatigineqartut malillugit 2030-p missaani ukiumut ilaasartut 100.000-inut amerlineqarnissaat piviusunngortinneqarsinnaassaaq, tassalu taakku umiarsuarnut sinersorlutik takornariartitsisartunut ilaasartut GTE-p naliliinera malillugu Kalaallit Nunaata nammassinnaasaasa amerlanerpaaffissaraat. Alaska sanilliukkaanni umiarsuarnik sinersorlutik takornariartaatinik ilaasut ukiumut 1 million missaannik naatsorsorneqarput, Islandili ukiumut 125.000 missaannik tikinneqartarpoq.

Umiarsualiviit pisinnaasaat atortuilu naammaginnartumik annertussuseqalersillugit allineqarsinnaanngippata, umiarsuarnut sinersorlutik takornariartitsisartunut ilaallutik takornariartartut qanoq amerlatigisut annaaneqassanersut naliliiffigissallugu ajornakusoortorujussuuvoq nalorninartoqarlunilu. Tamanna aamma umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisarneranni pisinnaasat nunami umiarsualivinni periarfissanut tamarmiusunut atasutut isigineqassaaq. Tassanilu aamma takuneqarsinnaavoq, umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisarnerannit iluanaarutissat umiarsualivinnut ataasiakkaanut atasutut innersuunneqarsinnaanngitsut.

Isumalioqatigiissitap matuma kinguliani toqqarpaa, umiarsualivinnik allilerinissaq sinersortaait atorlugit takornariartitsisarneq siunertaralugu pissanngippat, ilaasartussanik annaasassat pillugit GTE-p missiliuinera aallaaviginiarlugu. Taakku naapertorlugit annaasassat 2015-imi ilaasinnaasut 5.000-iniit 2030-mi 23.300-erpianut amerlassuseqartussaapput. Umiarsuarnit sinersorlutik takornariartitsisartunit inuiaqatigiit aningaasaqarneranni iluanaarutaasinnaasut pillugit naatsorsuinnermi, 2015-imiit 2030-mut takussutissiaq 10.3.1-imi eqikkarneqartuni tamanna aallaavigineqarpoq.

Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni iluanaarutissat naatsorsorneqarnerinut ilaasunut akitsuummut akiliutissat annaaneqartut, ilaasumut ataatsimut 525 koruuniusut nalingi tamarmiusut ilaatinneqarput. Kaaviiartitanit annaasassat, ilaasumut ataatsimut agguaqatigiissillugit 2.250 koruuninut annertussusilerneqartut ½-imik nalilerlugu ilanngunneqarput, tak. ilanngussaq 1.1-imi tamanna pillugu tunngavilersuutit erseqqinnerusut.

Takussutissiaq 10.3.1 2015-imi aamma 2030-mi umiarsuarnut sinersorlutik takornariartitsisartunut ilaasartut annaaneqartut inuiaqatigiit aningaasaqarneranni nalinga

	2015	2030
Kalaallit Nunaat tamakkerlugu isumalluutinit annaasat, ilaasut/ukiumut	15.000	70.000
Pisinnaasanik nutaanik pilersitsinnginnerup annertussusia ^a	33 pct.	33 pct.
Pisinnaasanik nutaanik pilersitsinnginnermi annaasat, ilaasut/ukiumut	5.000	23.333
Ilaasunut akitsuutit, ilaasumut ataatsimut kr.	525	525
Saniatigut kaaviiartitat, ilaasumut ataatsimut kr.	2.250	2.250
Kaaviiartitat inuiaqatigiit aningaasaqarneranni nalingat, tak. ilanngussaq 1.1	50 pct.	50 pct.
Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ukiumut annaasassat katillugit	8.250.000	38.500.000

a. Naatsorsukkani takornarianit pissarsiassanit annaasassat ½-imik tunngavilerneqarnerat umiarsualivinni atortunik alliliinnginnermut tutsinneqarsinnaapput.

Najoqqutarisat: Nammineerluni naatsorsukkat.

Taakku tunngavigalugit umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisarneranni annaasassat inuiaqatigiit aningaasaqarneranni nalingat takussutissiaq 10.3.1-imi taaneqartutut 2015-imi 8,25 mio. koruuninut, 2030-mi 38,5 mio. koruuninut qaffakkiartortillugit naatsorsorneqarsinnaapput.

Nunanit allanit kilisaatinut isertitat

Nunanit allanit kilisaatit Kalaallit Nunaanni umiarsualivinnut usingiartarnerat killilersorneqarpoq, aammalu umiarsualiviit pisinnaasaannik amigaateqarneq tulleriaarisarnermullu maleruagassat atuuttut pissutigalugit unitsinneqavissinnaalluni. RAL-imiit ilisimatitsissutigineqarpoq, nunanit allanit kilisaatit 70-it 2009-mi Kalaallit Nunaanni umiarsualivinnut talissimasut. 39-it usingiarneqarsimapput, sinnerilu iluarsaassisoqarnissaa, inuttat paarlaannissaat taquassersornissarlu siunertaralugu talissimallutik. Taakku affaasa missaat Nuummumut talissimapput. Ilaatigut Nuummi niuertut peqatigiiffianit naatsorsukkat pigineqartut malillugit nunanit allanit kilisaatit tikinneranni ataatsimi sullissinnermik, taquassanik, bilitsinik, assartuussinnermik il.il. pisinnermut 0,8 aamma 1,2 mio. koruunit akornanni atorneqartarput.

Talittarfiit killeqarnerat pissutigalugu nunanit allanit kilisaatit Kalaallit Nunaanni umiarsualivimmik atuinnissamut paarlaallugu, New Foundlandimut, Islandimut imaluunniit Savalimmiunut usingiartortartut amerlinissaat ilimagineqarsinnaavoq.

Umiarsualiviit pisinnaasaat annertusineqarpata, taamaalillunilu usingiarsinnaaneq pitsaanerulersinneqarpat, tamanna Kalaallit Nunaata nunanit allanit kilisaatit ilaannut usingiarfissatut pitsaasutut atorneqarnerata ingerlaannarnissaanut iluaqutaasinnaavoq.

Pisinnaasat naammaginnartumik annertusineqanngippata, kilisaatit qanoq amerlatigisut Kalaallit Nunaat usingiarfissatut toqqartarunnaassaneraat naliliiffigiuminaatsorujussuuvog nalorninartortaqarlunilu.

Usingiartortortutik tikittartunit annaasat tamarmik immikkut Kalaallit Nunaanni kaaviiartitani ikinnerpaamik 800.000 koruuninik annaasaqarfiusartussatut missiliorneqarput. Tassani naliusunut iluanaarutissat kaaviiartitat sisamararterutaannaannik annertussuseqartussatut missiliorneqarput, kaaviiartitani taakkunani sullissinnerit takornariat atusinerannit nalinginnaasumit annikinnerungaatsiarmata.

Takussutissiaq 10.3.2-mi 2015-imut aamma 2030-mut tunngatillugu kilisaatinik usingiaanermi annaasassat 2015-imi tallimanut aamma 2030-mi 20-nut amerlassusilerneqarnerini, inuiaqatigiit annaasassa kisiisa isigalugit naatsorsuisoqarpoq.

Takussutissiaq 10.3.2 Kilisaatinik usingiaasarnermi 2015-imi aamma 2030-mi annaasassat inuiaqatigiit aningaasaqarneranni nalingat

	2015	2030
Kilisaatinik usingiaanermi annaasat, amerlassusaat/ukiumut	5	20
Usingiaanermi ataatsimi kaaviiatitanit annaasat, mio. kr./usingiaaneq	0,8	0,8
Usingiaanermut ataatsimut inuiaqatigiit aningaasaqarneranni annaasat, mio. kr./ usingiaaneq	0,2	0,2
Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni annaasat, mio. kr./ukiumut	1	4

Takussutissiaq 10.3.2-mi takuneqarsinnaasutut, kilisaatinik usingiaanernit annaasat inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu nalingat 2015-imi 1 mio. koruuniniit 2030-mi 4 mio. koruuninut qaffattoq naatsorsorneqarpoq.

Aamma kilisaatinik usingiaanermi iluanaarutissanit annaasat naatsorsornerini, umiarsualiviit akornanni agguagaanerit qanoq inissinneqassanersoq qularnaakannerlugu oqaatigineqarsinnaanngilaq, tassani pingaartumik aalisariutinut umiarsualiviit annerit eqqorneqassasut ilimagineqarmat.

Aatsitassarsiornermut aamma uuliasiorluni misissuinermit atatillugu umiarsualiviit
2015-imiit siumut ukiunut 25-inut missiliuisoqassappat, suliaasaqarfinit pingasuusunit, tassalu avataani sulianut umiarsualivinnut, umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisarnerannut aammalu nunanit allanit kilisaatinik usingiaasarnermut – missiliuinerit naatsorsorneqartut nalorninartortaqaangaatsiartullu tunngavigalugit – isertitanit annaasassani maannakkut naligititaasoq ilangaasereerlugu katillugit 468 mio. koruuninut naatsorsorneqarsinnaavoq, tak. takussutissiaq 10.3.3. Tassanissaaq erseqqissaatigineqaaqqissaaq, aningaasat taakku nunami umiarsualiviit akornanni agguarneqarnissaat ajornakusoortorujussuummat aamma/imaluunniit toqqaannartumik paatsoortitsisinnaalluni.

Takussutissiaq 10.3.3 Avataani sulianut umiarsualivinnut, umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisarnerannut aamma nunanit allanit kilisaatinik usingiaasarnermut isertitassanit annaaneqarsinnaasut maannakkut nalingi ilanngaasereerlugit

Mio. kr. (2010-mi akit)	MNI, 2010
Sinerissap avataani sulianut umiarsualivik aallaaviusoq	100
Umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisarnerat	331
Nunanit allanit kilisaatinit isertitat	37
Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni annaasat, mio. kr./ukiumut	468

10.4 Illoqarfiit nunaqarfiillu pioreersut avataanni umiarsualiviit

Suleriaasiusut malillugit – aammattaaq immikkoortoq 2.3-mi taaneqartutut – suliffeqarfiit aatsitassanik piiannissamut akuersissummik tunineqartut namminneerlutik attaveqaatinik pisariaqartinneqartunik sanaartortussaapput. Tamanna aamma umiarsualivimmik sananissaq pisariaqartinneqarpat atuutissaaq.

Aatsitassarsiornernut atatillugu umiarsualiviit nammineerluni pigisat marluk sananeqareerput: ilaatigut Kalaallit Nunaata qeqqani Niaqunngunami olivinisiorfimmuut atatillugu, aammalu ilaatigut Kalaallit Nunaata kujataani Nanortalimmiit avannamut kimmuut 40 km-it missaanni ungasissusilimmi kuultisiorfimmuut Nalunamut atatillugu. Oqaatigineqassaaq, olivinisiorfimmuut atatillugu suliat unitsikkallarneqarsimammata.

Aamma kapitali 3-mi taaneqartutut aatsitassarsiorfiusinnaasut arlallit eqqarsaatigineqarput. Taakkunannga pingaarnertit tassaapput:

- Isua (saviminissaq)
- Kuannersuit (nunami saffiugassat)
- Killavaat (eudialyt)
- Maqqagai (molybdæn)
- Citronen-fjorden (aqerloq aamma zinki)

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap maannamuugallartoq aatsitassarsiornertit umiarsualivinnut, illoqarfinnik nunaqarfinnillu sullissinermut nalinginnaasumik atorneqartunut pingaaruteqartut kisiisa ilannguppai. Tassani assersuutigalugu Qaqortumut Maniitsumullu sulianut tunngassuteqartut pineqarput.

Taamatuttaaq Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap uuliasiorluni misissuinerlut uuliamillu qalluinerlut atatillugu umiarsualivinni attaveqaatinik pisariaqartitsineq ilaatinngilai, taakkunani suli sumi umiarsualivinni atortut naleqqunnerpaassanersut aalajangerneqanngimmat.